

Terugblik op de laatste Maagdenhuisbezetting

- Dirk de Hoog -

‘Wat was de Maagdenhuisbezetting? Keerpunt in de geschiedenis van de Nederlandse universiteiten, of storm in een glas water?’ Die vraag stelt Casper Thomas in het net verschenen boek *Competente rebellen*. Het antwoord kan Thomas natuurlijk nu nog niet geven. De geschiedenis zal het leren. Maar Thomas is wel onder de indruk van de langst durende bezetting van een universiteitsgebouw in Nederland. ‘De Maagdenhuisbezetting was een gebeurtenis met een grote ‘G’, een evenement.’ Hij volgde de acties op de voet en bezocht soms meerdere keren per dag het bezette gebouw. Dat kon hij makkelijk doen, want als

redacteur van het weekblad de Groene Amsterdammer werkte hij om de hoek. ‘Het bezette gebouw voelde als een bioscoop waar een film werd vertoond,’ beschrijft hij zijn ervaring. Het boek is een nauwkeurig verslag van de gebeurtenissen aan de UvA dit voorjaar. Maar wel hoe hij het beleefde en geen poging tot objectieve geschiedschrijving. En soms leidt dit in zijn euforie tot grote woorden. ‘Naarmate het protest voortduurde groeide bij mij de overtuiging dat het model stond voor de grote ideologische strijd van deze tijd; over waar de macht ligt in onze samenleving, over hoe ver het marktdenken mag doordringen in het dagelijkse leven, over hoe publieke diensten als onderwijs en zorg te organiseren.’ Nu geeft hij zelf toe dat sinds de eerste bezetting in 1969 er een soort mythes over bezettingen van het Maagdenhuis zijn ontstaan. Alsof daar de grote omwentelingen in de wereld, nu ja, in Nederland, ontstaan. Maar terecht

constateert hij dat onrust aan de universiteiten vaak een voorbode is van breder levend maatschappelijk ongenoegen. En dat is nu Het Rendementsdenken.

Je kunt veel woorden besteden aan de precieze aanleiding voor deze Maagdenhuisbezetting, maar de achterliggende oorzaak is evident. De omvorming van elite universiteit naar hoger onderwijs voor velen bereikt haar grenzen. In 1960 waren er zo'n 50 duizend studenten. Nu ruim 250 duizend. En dat terwijl de overheid steeds minder geld per student betaalt. Rond de eeuwwisseling nog 19.600 euro. Nu is dat gedaald naar net 14.000. Met als gevolg massacolleges, studiedwang en het verdwijnen van opleidingen met weinig studenten. De ironie van de geschiedenis is dat de inzet van eerste Maagdenhuis bezetting in 1969 juist was het openbreken van de ivoren toren om toegang te geven voor alle getalenteerde scholieren. En dan is nu de vraag of de grens is bereikt. Gaan we selecteren voor de poort? Meer belastinggeld besteden per student of de huidige gang van zaken een beetje bijsturen?

Want je kunt ook stellen dat dankzij de verfoeide bedrijfsmatige aanpak de massa-universiteit een redelijk groot succes is geworden. Internationaal staan de Nederlandse universiteiten nog steeds behoorlijk goed aangeschreven. Thomas plaatst de crisis ook in internationaal perspectief. Hij citeert de Engelse hoogleraar geschiedenis Stefan Collini. 'De mondiale golf van universiteitsprotesten gaat over de fundamentele vraag van wie is de universiteit?' In september verscheen de Nederlandse vertaling van zijn boek *Waar is de universiteit voor nodig?* Daarin behandelt hij, weliswaar vanuit Engels perspectief,

fundamenteel alle grote problemen aan de westerse universiteiten. Zijn antwoord: 'De universiteiten behoren van de toekomstige generatie te zijn.'

Caper Thomas *Competente rebellen. Hoe de universiteit in opstand kwam tegen het marktdenken* Amsterdam University Press, €17,95

Stefan Collini *Waar is de universiteit voor nodig?* Amsterdam University Press, €19,95

Bij weekblad De Groene Amsterdam zijn tijdelijk een aantal gratis artikelen te downloaden over de universitaire crisis.

groene.nl/artikel/bundel-de-universiteit-van-de-toekomst